

L'aleshores alcalde

Un amable lector sol·licita la nostra atenció sobre el conjunt l'aleshores que, efectivament, llegim sovint en frases com l'aleshores alcalde de la ciutat o l'aleshores única publicació en la nostra llengua, que ell considera netament rebutjable. Però abans de rebutjar categòricament un conjunt com l'aleshores, certament poc atractiu, potser n'hauríem de parlar una mica.

¿Es possible, o més, d'intercalar un adverbí entre un article definit i un adjectiu o un nom? No és, en general, una construcció gaire corrent, però no podem negar que certes expressions com el tristament cèlebre bandit o el sempre recordat amic han esdevingut ben usuals, gairebé banals. Cerquem, tanmateix, exemples d'aquest ús en els textos dels escriptors als quals conferim autoritat i trobem els següents: ...la publicació del vulgarment anomenat Diccionari Alcover (Carles Ribà, pròleg a la segona edició del Diccionari General de la Llengua Catalana, ... fins i tot la mai no impossible vanitat personal (Ramon Aramon i Serra, pròleg al volum XII d'Estudis romànics, ...els certament poc nombrosos errors (Ramon Aramon i Serra, pròleg a la introducció a la gramàtica catalana; de Pompeu Fabra). No creiem, doncs, que es pugui dubtar de la bondat d'aquest ús de l'adverbí. I, naturalment, un cop hem admès de col·locar un adverbí després d'un article definit, si el primer comença en vocal, com abans, aleshores, anteriorment, ara, encara, oportunament, etc; l'article ha de revelar la forma del singular, no podem pas deixar d'apostrofar aquesta partícula: l'abans esmentat autor, l'aleshores president del club, l'encara vigent ordenança.

Que aquestes construccions no es puguin, per tant, i al nostre entendre, rebutjar, no vol pas dir que siguin recomanables. Són diverses les construccions que sense ésser, en rigor, inadmissibles, són generalment evitades, encara que només sigui pel mal efecte que produeixen. És innegable que podent dir l'autor abans esmentat no hi ha cap necessitat de recórrer a l'abans esmentat autor. Aconsellariem, així, de prescindir més aviat d'aquesta mena de gira, però abans de condemnar una forma de llenguatge ens hi hem de mirar molt.

Albert Jané